

2025-06-20

**Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos
svarbesnių sprendimų teisėkūros srityje išankstinė apžvalga
(2025 m. kovo 10 d. – birželio 19 d.)**

Turinys

Įvadas	1
SEIMO PRIIMTI SVARBESNI ĮSTATYMAI, KITI TEISĖS AKTAI	6
APLINKOS APSAUGA, TERITORIJŲ PLANAVIMAS, ŽEMĖS ŪKIS	6
BIUDŽETAS, MOKESČIAI, AUDITAS	7
EKONOMIKA	10
EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMAI	12
NACIONALINIS SAUGUMAS, KRAŠTO APSAUGA, KORUPCIJOS PREVENCIJA	14
SOCIALINĖ APSAUGA	16
SVEIKATOS APSAUGA	17
ŠVIETIMAS, KULTŪRA, SPORTAS	18
TEISĖ IR TEISĖTVARKA	19
ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAI	21
VALSTYBĖS VALDYMAS IR SAVIVALDA	22

Įvadas

2024–2028 m. kadencijos Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesija prasidėjo 2025 m. kovo 10 d., iki birželio 19 d. buvo surengti 45 Seimo posėdžiai.

Apžvelgiami svarbesnieji Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos sprendimai teisėkūros srityje.

Valstybės saugumas, gynyba

Įstatymu „Dėl Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo denonsavimo“ Seimas denonsavo 1997 m. Osle sudarytą Konvenciją, draudžiančią priešpėstinių minų naudojimą, gamybą, kaupimą ir perdavimą. Lietuvos pasitraukimu iš Konvencijos siekiama sustiprinti šalies gynybinius pajėgumus ir atgrasymą nuo galimos Rusijos agresijos.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pakeitimais gerinamos karių tarnybos sąlygos ir skatinama motyvacija. Pagrindiniai įstatymo projekto tikslai apima profesinės karo tarnybos sąlygų ir apmokėjimo gerinimą. Siekiama kompleksiskai spręsti krašto apsaugos sistemos žmogiškųjų išteklių klausimus, užtikrinant konkurencingas tarnybos sąlygas esamiems ir būsimiems kariams. Siūlomi pokyčiai orientuoti į ilgalaikę personalo išlaikymo motyvaciją, profesinės tarnybos prestižo didinimą ir geresnį tarnybos organizavimą.

Principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų <...> ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo nauja redakcija sudaromos sąlygos planingai komplektuoti Lietuvos kariuomenę ir gerinti jos pasirengimą šalies gynybai. Patikslinama nuolatinė principinė kariuomenės struktūra, pėstininkų divizijos sudėtis, įtraukiami į principinę kariuomenės struktūrą kiti junginio ir dalinio sąvokas atitinkantys kariniai vienetai, taip pat suteikiami junginiams, daliniams nauji pavadinimai. Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos kariuomenės vienetų sukomplektavimą kariniu personalu ir sustiprinti profesinės karo tarnybos vadovaujančios grandies kompetencijas, įstatyme numatytas profesinės karo tarnybos karių ribinių skaičių ir vyr. karininkų bei generolų/admirolų ribinių skaičių didinimas.

Lietuvos kariuomenės Rūdninkų karinio poligono įstatymo pakeitimais sudarys sąlygas paspartinti infrastruktūros, reikalingos Vokietijos kariuomenės brigados priėmimui Lietuvoje, sukūrimą, leis greičiau atlikti teritorijų planavimo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams, valstybinės žemės, suteiktos patikėjimo teise valdyti Krašto apsaugos ministerijai, perdavimo kitiems subjektams procedūras bei vykdyti statybų darbus ne poligono teritorijoje.

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo pakeitimais ribojamosios priemonės Rusijos federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams pratęstos dar vieniems metams, t. y. iki 2026 m. gegužės 2 d. bei ribojamųjų priemonių sąrašas papildytas nauja priemone – galimybe panaikinti Rusijos Federacijos piliečiams išduotą leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, jeigu nustatoma, kad jis per pastaruosius 3 kalendorinius mėnesius daugiau kaip kartą vyko į Rusijos Federaciją ar Baltarusijos Respubliką.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimais suteikta teisė sporto atstovams, medžiotojams, profesinės karo tarnybos kariams, kariams savanoriams ir kitos savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams individualiems praktiniams įgūdžiams tobulinti įsigyti ir turėti duslintuvus. Iki šiol įstatymas suteikė teisę juos įsigyti tik šaulio tarnybai. Minėti pakeitimai prisidės prie nacionalinių uždavinių įgyvendinimo įtraukiant piliečius ir jų organizacijas į rengimą ginkluotam pasipriešinimui, palengvins konvencinių ir hibridinių grėsmių valdymą.

Teisė, valstybės valdymas, viešasis administravimas

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pataisomis sudaromos sąlygos Fondo programos vykdytoją perkelti į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kurios funkcijos artimesnės, negu politiką toje srityje įgyvendinančios Teisingumo ministerijos.

Seimo statuto ir Konstitucinio Teismo įstatymo pakeitimais numatyta, kad Konstitucinio Teismo teisėjų kandidatūras teikiantys pareigūnai – Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas – kandidatūras Seimui turės pateikti ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki teisėjo kadencijos pabaigos. Ilgesnis terminas užtikrins, kad, Seimui nepaskyrus jam pateiktų kandidatų, iki teisėjų kadencijos pabaigos liktų pakankamai laiko naujoms kandidatūroms pateikti ir Seimo sprendimams dėl jų priimti.

Kitais **Seimo statuto** pakeitimais aiškiai įtvirtinamos projekto svarstymo Seime procedūros tais atvejais, kai priėmimo stadijai Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikia išvadą, kad projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo pakeitimais priimti stiprinant civilinio turto konfiskavimo instituto taikymo efektyvumą. Išplėsti įstatymo taikymo pagrindai, pailgintas maksimalus terminas, per kurį turės būti įvertintas galimai neteisėtu būdu įgytas turtas, patikslintos prokuroro, turto tyrimą atliekančių institucijų bei asmenų, dėl kurių turto pradėtas tyrimas, teisės.

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimais siekiama užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį nuotolinių finansinių paslaugų srityje, kartu užtikrinti, kad vartotojų apsaugos lygis būtų suderintas visose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Baudžiamojo kodekso pakeitimais kriminalizuojamas sąlygų fiziniams asmenims, kuriems taikomos tarptautinės sankcijos, atvykimas į valstybės narės teritoriją arba vykimas tranzitu per valstybės narės teritoriją. Susijusiame Pranešėjų pakeitimo įstatyme numatyta specialioji pranešėjams taikytina apsauga (asmenims, pranešusiems apie tarptautinių sankcijų pažeidimų atvejus).

Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimais tobulinamas administracinių bylų proceso atnaujinimo institutas, sudarant galimybę atnaujinti administracinių bylų procesą ir tais atvejais, kai asmuo nebuvo tinkamai informuotas apie teisminį procesą. Priimtu įstatymu ne tik įgyvendinamas Konstitucinio Teismo 2024 m. nutarimas „Dėl proceso atnaujinimo administracinėje byloje padarius esminę proceso teisės normų taikymo klaidą“, tačiau ir suderinami bendrosios kompetencijos ir administracinės teisenos bylose nustatyti teismo bylų nagrinėjimo atnaujinimo pagrindai, suteikiamos vienodos galimybės asmenims įgyvendinti savo konstitucines teises į teisingą procesą.

Ekonomika, biudžetas, mokesčiai

Valstybės gynybos fondo įstatymo, Mokesčių administravimo įstatymo, Pelno mokesčio įstatymo pakeitimai, **Saugumo įnašo įstatymo projektas** ir kiti projektai sudaro Vyriausybės parengtą mokestinių įstatymų pakeitimų paketą. Priėmus siūlomus pakeitimus, turėtų būti užtikrintos tvarios bei ilgalaikės pajamos į valstybės biudžetą, jog būtų galima tinkamai finansuoti šalies gynybos reikmes. Skačiuojama, kad priėmus visus mokestinių įstatymų projektus 2026 m. gynybai finansuoti būtų surinkti papildomi 346 mln. eurų, o 2027 m. ir vėlesniais metais – daugiau nei 509 mln. eurų. Pažymėtina ir tai, kad ši mokesčių reforma turės įtakos beveik visiems šalies gyventojams. Dalis mokesčių reformos įstatymų Seime buvo priimti 2025 m. birželio 17 d., Nėkilnojamąjo turto ir Gyventojų pajamų mokesčių įstatymų pakeitimai, tikimasi, bus priimti iki pavasario sesijos pabaigos.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimais siekiama užtikrinti, kad jūrinio vėjo energetikos plėtra būtų ekonomiškai naudinga vartotojams ir prisidėtų prie mažesnių elektros energijos kainų. Siekiama apsaugoti vartotojus nuo nepagrįstų išlaidų ir užtikrinti, kad jūrinio vėjo energetika būtų vystoma skaidriai ir tvariai. Pakeitimais taip pat suvienodinamos sąlygos dėl elektros energijos persiuntimo.

Elektros energetikos įstatymo pakeitimais sudaroma galimybė smulkiesiems ir pažeidžiamiesiems buitiniams vartotojams naudotis visuomeniniu elektros tiekimu. Taip apsaugoma jautriausia elektros energijos vartotojų grupė nuo papildomos administracinės naštos ir sudaroma galimybė pažeidžiamiesiems ir smulkiesiems elektros energijos buitiniams vartotojams pratęsti galimybę naudotis visuomeniniu elektros tiekimu iki 2030 metų, t. y. užtikrinamas elektros tiekimas žemiausia kaina.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo naujos redakcijos nuostatomis įgyvendinamos priemonės ne tik mažins neigiamą poveikį aplinkai, bet ir didins energetinį saugumą, užtikrins patikimą energijos tiekimą tiek verslui, tiek gyventojams ir mažins sąskaitas už energiją. Svarbu, kad planuojant energijos vartojimo efektyvumo priemones būtų akcentuojamas energijos nepritekliaus mažinimas ir pagalba vartotojams. Įgyvendinant esamas arba naujas energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones pirmenybė bus teikiama pažeidžiamiausiems vartotojams. Taip pat numatoma mažėjanti našta biudžetui apmokant viešojo sektoriaus energijos sąskaitas ir mokant šildymo kompensacijas gyventojams.

Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo pakeitimais numatyta, kad labai mažos ir mažos įmonės, vykdančios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklą, galės pretenduoti į startuoliams skirtą valstybės paramą.

Kiti svarbesnieji priimti įstatymai

Diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimais siekiama didesnio lankstumo diplomatų rotacijos klausimu, tobulinamas diplomatinės veiklos vertinimas, diplomatinio atstovo skyrimo procedūra, diplomato statuso atkūrimo ir kiti aspektai.

Užimtumo įstatymo pakeitimais nuspręsta pratęsti atvykimo išmokų iš užsienio pritrauktiems darbuotojams ir juos pritraukusiems darbdaviams mokėjimą neribotai. Šios išmokos buvo nustatytos 2022 m., kaip laikina priemonė iki 2025 m. gegužės 31 d., siekiant pritraukti į Lietuvą itin aukštos kvalifikacijos trūkstamų, aukštą pridėtinę vertę kuriančių, profesijų atstovų. Ši priemonė yra tapusi viena iš pagrindinių vertės pasiūlymo dalių pritraukiant užsienio investuotojus į Lietuvą. Ji taip pat yra vienintelė tiesioginė pagalba vietos ir užsienio investuotojams užsitikrinti reikiamus specialistus.

Gyventojų registro įstatymo pakeitimais sudaromos palankesnės sąlygos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui operatyviai ir mažesniais kaštais vykdyti palaikų paieškos ir identifikavimo darbus.

Žemės įstatymo pakeitimais panaikintas prieštaravimas Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Svarbus su Europos Sąjungos teisės aktu nuostatu perkėlimu susijusių teisės aktų priėmimas. Seimo II (pavasario) sesijos metu priimti įstatymai, susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei, arba su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu, iš kurių svarbiausi yra **Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo** pakeitimai, **Aplinkos apsaugos įstatymo**, **Energetikos įstatymo**, **Elektros energetikos įstatymo**, **Finansinio tvarumo įstatymo**, **Transporto veiklos pagrindų įstatymo** pakeitimai (dėl visų buvo pradėta pažeidimo procedūra).

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimais siekiama įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą, numatant galimybę dalyviui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime, kai kaupimas tampa apsunkintas ar betikslis. Taip pat siekiama užtikrinti tik savanorišką išitraukimą į pensijų kaupimą, didesnę sistemos lankstumą ir patrauklumą. Teikiami siūlymai įgyvendins pirmąjį antrosios pensijų kaupimo pakopos pertvarkos etapą, antruoju antrosios pensijų kaupimo pakopos pertvarkos etapu bus teikiami siūlymai dėl darbdavių įtraukimo į pensijų kaupimą bei finansinių paskatų dalyvauti pensijų kaupime subalansavimo.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimai atveria kelią reikšmingam valstybės paslaugų modernizavimui – dalies administracinių sprendimų priėmimas galės būti visiškai automatizuojamas. Tai leis Fondo valdybos teritoriniams skyriams greičiau ir efektyviau paskirti išmokas, išduoti pažymas bei teikti kitas administracines paslaugas.

Valstybinio kelių fondo įstatymo projekto tikslas – įsteigti nacionalinio lygmens Valstybinį kelių fondą, kuris užtikrintų ilgalaikį, stabilų ir adekvatų valstybinės reikšmės kelių finansavimą bei laipsnišką jų būklės gerinimą. Pagrindinis Fondo tikslas – kad 80 proc. valstybinės reikšmės kelių su asfalto danga atitiktų siektinas kelio dangos būklės indeksų reikšmes.

Naujos redakcijos **Atliekų tvarkymo įstatymo projektu** ir lydimieji įstatymų (Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo, Mokesčio už aplinkos teršimą, Aplinkos apsaugos, Administracinių nusižengimų kodekso) projektais siekiama spręsti įmonių, organizacijų ir Aplinkos ministerijos specialistų identifikuotus teisinio reguliavimo, nustatančio reikalavimus komunalinių atliekų, gaminių, elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymui, trūkumus ir (ar) netikslumus, sąlygojančius nepakankamai efektyviai veikiančią komunalinių atliekų, gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemas ir kt.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo ir lydimųjų įstatymų (Elektros energetikos, Energetikos, Alternatyviųjų degalų, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo) pakeitimų projektų paketu siekiama modernizuoti ir integruoti Lietuvos energetikos sektoriaus teisinį reguliavimą, užtikrinant sklandų perėjimą prie klimatui neutralios ekonomikos, didinant atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, stiprinant elektros tinklų patikimumą ir skaidrumą, bei įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus. Šis teisėkūros paketas yra reikšmingas žingsnis

įgyvendinant Lietuvos energetikos transformacijos tikslus ir prisideda prie nacionalinių klimato kaitos švelninimo įsipareigojimų vykdymo.

Investicijų įstatymo ir lydimųjų įstatymų (Teritorijų planavimo, Žemės, Statybos, Pelno mokesčio, Žemės reformos) pakeitimų projektais siekiama sukurti palankesnę teisinę aplinką stambioms investicijoms Lietuvoje, supaprastinant teritorijų planavimo, žemės naudojimo, statybos leidimų išdavimo ir mokesčių taikymo procedūras. Įstatymų pakeitimais įtvirtinamas vadinamasis „žaliasis koridorius“ – speciali tvarka, taikoma valstybei svarbiems ekonominiams projektams, kurie atitinka nustatytus kriterijus ir prisideda prie šalies ekonomikos augimo.

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo pakeitimais sukuriamas teisinis pagrindas Lietuvai taikyti nacionalines ribojamąsias priemones – individualias ir sektorines sankcijas – Rusijai ir Baltarusijai, jei Europos Sąjunga jas sušvelnintų, iš dalies ar visiškai panaikintų. ES ekonominės sankcijos Rusijai šiuo metu galioja iki 2025 m. liepos 31 d., o ES individualiosios sankcijos Rusijai – iki 2025 m. rugsėjo 15 d. Įstatyme siūlomų įtvirtinti priemonių tikslas – nacionalinėmis priemonėmis užkirsti kelią prieigai prie prekių, technologijų ir ekonominių išteklių, reikalingų Rusijos karo pramonei, ir užtikrinti nuoseklų spaudimą agresiją vykdančioms šalims, taip stiprinant nacionalinį saugumą ir užsienio politikos tęstinumą. Tai būtina norint užtikrinti tęstinumą ir nepertraukiamą spaudimą Rusijos karinei industrijai bei išlaikyti saugumą regione, ribojant šių šalių galimybes gauti kritines technologijas ir išteklius.

Poligrafo naudojimo įstatymo projektu siekiama stiprinti nacionalinio saugumo užtikrinimą, kad galima būtų visapusiškiau įvertinti visas svarbiausias aplinkybes kai atliekamas asmens vertinimas dėl galimybės patikėti jam įslaptintą informaciją, sprendžiant klausimus dėl leidimo gyventi Lietuvoje suteikimo užsieniečiams. Įstatymo pakeitimai padėtų plačiau įvertinti turimą informaciją apie rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui, valstybės interesams.

Lygių galimybių įstatymo pakeitimų projektu siekiama paskatinti gaminius ir paslaugas teikiančias verslo įmones ir fizinius asmenis jas pritaikyti asmenims su negalia. Teisinis reguliavimas papildomas prieinamumo užtikrinimo pareiga.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Švietimo įstatymo pakeitimų projektai parengti siekiant įtvirtinti nuostatas, kuriomis būtų reglamentuojamas informacinių ir komunikacinių technologijų, asmeninių išmaniųjų įrenginių naudojimas mokyklose ugdymo proceso metu. Projektai nebuvo priimti, nes vis dar laukiama Vyriausybės išvadų. Projektus planuojama svarstyti Seimo III (rudens) sesijoje.

Kitu nepriimtu **Švietimo įstatymo** pakeitimų projektu siekiama įstatyme apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, numatyti jo vietą švietimo sistemos sandaroje. Neapsisprendus dėl šio projekto, lieka neaiškos Kultūros paso plėtros perspektyvos.

Nepriimtais **Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo** ir lydimųjų įstatymų projektais siekiama stiprinti nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką – aiškiai atskirti tvarkybos, statybos ir prevencinės priežiūros darbus, panaikinti dviejų leidimų sistemą, optimizuoti už paveldo apsaugą atsakingų institucijų funkcijas ir kt. Projektams Seimas 2025 m. birželio 19 d. plenariniame posėdyje po svarstymo pritarė, projektų priėmimas numatomas Seimo rudens (III) sesijoje.

Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimų projektu siekiama užtikrinti, kad valstybės laiduojamos (nemokamos), t. y. iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų finansuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, būtų teikiamos nemokamai ir už šias paslaugas iš pacientų nebūtų reikalaujama papildomo mokesčio.

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pakeitimo projektas dėl žemės ūkio ir maisto ūkio pripažinimo strategiškai svarbiu šalies sektoriumi nebuvo priimtas, nes Vyriausybė nespėjo projekto pateikti Seimui.

Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo pakeitimų projektu siekiama nustatyti progresinius azartinių lošimų mokesčius su skirtingais tarifais, priklausomai nuo mokesčio bazės dydžio (22 proc., 27 proc., 32 proc., 37 proc.). Tai sudarytų galimybę į valstybės biudžetą surinktas papildomas lėšas

skirti Lietuvos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui. Progresinis apmokestinimas leistų įgyvendinti teisingesnį apmokestinimo principą.

Seimo statuto pakeitimų nepriimtu projektu siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 proc. už kiekvieną praleistą posėdį.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Seimo komisijų pateiktą informaciją apie II (pavasario) sesijos svarbiausius sprendimus teiskūros srityje.

SEIMO PRIIMTI SVARBESNI ĮSTATYMAI, KITI TEISĖS AKTAI

APLINKOS APSAUGA, TERITORIJŲ PLANAVIMAS, ŽEMĖS ŪKIS

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 2, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 31, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 53, 60, 65, 66, 67, 69, 73, 74, 75, 79, 80, 84, 86, 88, 92, 93, 94, 98, 99, 100, 104, 108, 110, 124, 134, 139, 141 straipsnių, III skyriaus aštuntojo skirsnio, V skyriaus šeštojo skirsnio pavadinimų ir Įstatymo 2 priedo pakeitimo įstatymas Nr.XV-199 ir jo lydimasis Geležinkelių transporto kodekso 19 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-200. Įstatymais mažinami įstatyme nurodytų teritorijų dydžiai (pakeitimai sudaro galimybę mažinti žemės sklypams taikomus veiklos apribojimus dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo, taip pat sumažinti kompensacijų dėl nuostolių, patiriamų dėl šių sąlygų taikymo, mokėjimo mastą tiesiant naujus inžinerinius tinklus ar rekonstruojant esamus); mažinami ūkinės ir (ar) kitos veiklos apribojimai (atsisakyta kai kurių nepagrįstų ir neproporcingų apribojimų, nustatytos mažiau ūkinę ir (ar) kitokią veiklą ribojančios nuostatos; siekiant išplėsti paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų naudojimą rekreacijos tikslais, leista mažesniu kaip 50 m atstumu nuo pakrantės apsaugos juostos statyti kempingus, su vandens sportu susijusius inžinerinius statinius, pritaikytus viešam lankymui); keičiasi informavimo apie nustatytas teritorijas tvarka (keičiasi informavimo būdai ir numatyti efektyvesni būdai, kaip užtikrinamas tinkamas visuomenės informavimas); papildomi ūkinės veiklos apribojimai.

Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 22, 23, 29, 32, 34, 35, 37, 40, 41, 43, 45, 47, 55, 56, 64, 66 straipsnių ir VI-1 skyriaus pakeitimo įstatymas Nr. XVP-211 ir jo lydimieji įstatymų (Teritorijų planavimo, Žemės reformos) pakeitimo projektai. Pakeitimais numatyta patikslinti Žemės įstatymo 29 straipsnio nuostatas, kad neliktų prieštaros Lietuvos Respublikos Konstitucijai; suderinti Administracinių nusižengimų kodekso, Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo ir Žemės įstatymo nuostatas; patikslinti Įstatymų projektų nuostatas pagal suinteresuotų institucijų pastabas gautas poįstatyminių teisės aktų, rengtų įgyvendinant žemės valdymo ir naudojimo pertvarkos antrąjį etapą, derinimo metu, siekiant užtikrinti sklandų institucijų funkcijų vykdymą, nuoseklų teisės aktų taikymą ir aiškinimą.

Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-125 ir susijęs Narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo Nr. VIII-602 2 ir 8 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-126. Lengvinamos sąlygos verslui panaikinant perteklinius reikalavimus tiekiant Lietuvos rinkai pluoštinių kanapių produktus ir jų gaminius.

Žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 pakeitimo įstatymas Nr. XV-274 (nauja redakcija) ir susijęs Administracinių nusižengimų kodekso 294, 295, 301 ir 302 straipsnių pakeitimo įstatymas. Įstatymo nuostatos suderintos su 2023 m. lapkričio 22 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/2842. Nustatytas atskiras žūklės laivų, kurie vykdo žuvų išteklių gaudymo veiklą bei su tuo susijusią veiklą, ir šios veiklos nevykdančių žvejybos laivų reguliavimas.

Reglamentuota leidimų išdavimo žūklės veiklos nevykdantiems laivams tvarka, sugriežtintos sankcijos, susijusios su žvejybos veiklos pažeidimais, suderintos sankcijų, kontrolės nuostatos su Reglamento reikalavimais. Taip pat pagerintos žvejybos veiklos sąlygos, didinant žvejybos sektoriaus konkurencingumą.

Melioracijos įstatymo Nr. I-323 1, 2, 7 ir 9 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo VI skyriumi įstatymas Nr. XV-282. Reglamentuota melioracijos statinių nurašymo ir sunaikinimo tvarka.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4013 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų (Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo, Mokesčio už aplinkos teršimą, Aplinkos apsaugos, Administracinių nusižengimų kodekso) projektai. Jie parengti atsižvelgiant į pasikeitusius Europos Sąjungos direktyvų reikalavimus, taip pat siekiant mažinti administracinę naštą verslui vykdant atliekų tvarkymą, užtikrinant atliekų tvarkytojų kompetenciją; atsižvelgiama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos informaciją apie problemines praktikoje susiklostančias situacijas, įstatymų nuostatas, susijusias su mokesčio už aplinkos teršimą, kuris apskaičiuotas pritaikius didesnę tarifą, administravimu, taip pat apie šiais klausimais formuojamą teismų bei ikiteisminius ginčus nagrinėjančių institucijų praktiką. Priimtais įstatymų pataisų projektais siekiama spręsti įmonių, organizacijų ir Aplinkos ministerijos specialistų identifikuosius šiuos teisinio reguliavimo, nustatančio reikalavimus komunalinių atliekų, gaminių, elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymui, trūkumus ir (ar) netikslumus, sąlygojančius nepakankamai efektyviai veikiančią komunalinių atliekų, gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemas ir kt. Tikimasi, kad šie projektai bus priimti Seimo II (pavasario) sesijoje.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimta

Praėjusioje Seimo kadencijoje Vyriausybė parengė ir Seimui pateikė **Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) Nr. XIVP-3933** kartu su 8 lydimaisiais įstatymų projektais Nr. XIVP-3934–3941. Atsižvelgiant į praėjusį rudenį įvykusius Seimo rinkimus ir naujai suformuotą Lietuvos Respublikos Vyriausybę, buvo paprašyta naujosios Vyriausybės įvertinti pateiktus įstatymų projektus ir jų nuostatų atitikimą Naujosios Vyriausybės Programai. Vyriausybės išvada dėl šio įstatymų pakeitimo projektų paketo nėra gauta iki šiol. Tikimasi, kad Vyriausybės išvada bus pateikta artimiausiu metu ir prie šio svarbaus naujos redakcijos Miškų įstatymo projekto svarstymo bus sugrįžta Seimo III (rudens) sesijos metu.

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir jo lydimasis Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) dėl žemės ūkio ir maisto ūkio pripažinimo strategiškai svarbiu šalies sektoriumi nebuvo priimti, nes Vyriausybė nespėjo projektų pateikti Seimui.

Augalų apsaugos įstatymo Nr. I-1069 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3248 (nauja redakcija). Siekiama išplėsti Valstybinės augalininkystės tarnybos kompetenciją, suteikiant teisę pašalinti iš rinkos augalų apsaugos produktų falsifikatus, atlikti kontrolinius augalų apsaugos produktų pirkimus, įgyvendinti ES reglamentus bei įtvirtinti griežtesnes nuostatas nei numato ES Reglamentas (siūloma nustatyti draudimą perpakuoti, įvežti, vežti, saugoti, tiekti rinkai, naudoti perpakuotus augalų apsaugos produktus, tapačius LR registruotiems augalų apsaugos produktams). Paprašyta naujos Vyriausybės išvados, kuri iki šiol negauta.

BIUDŽETAS, MOKESČIAI, AUDITAS

Seimo nutarimas „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ Nr. XV-171. Seimas pavedė Valstybės kontrolei iki 2025 m. lapkričio 3 d. atlikti VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos valstybinį auditą, įvertinant šios įstaigos 2021–2024 m. veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Seimo nutarimas „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ Nr. XV-280. Juo Seimas pavedė Valstybės kontrolei iki 2025 m. lapkričio 15 d. atlikti įgyvendinamo pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko Baltijos jūroje „Curonian Nord“ projekto valstybinį auditą, pagrindinį dėmesį skiriant AB „Ignitis grupė“ ir jos patronuojamosios bendrovės UAB „Ignitis Renewables“ šiam projektui skiriamų finansinių išteklių panaudojimo teisėtumo bei efektyvumo įvertinimui.

Seimo nutarimo projektas Nr. XVP-453 „Dėl Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės metinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“. Tvirtinami valstybės metinių finansinių bei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, o taip pat valstybės pažangos ataskaita.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Valstybės gynybos fondo įstatymo Nr. XIV-2775 2, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-432; Saugumo įnašo įstatymo projektas Nr. XVP-433; Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-434; Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 5, 17, 18, 30, 33, 34, 35, 38-2, 41, 43 ir 56-1 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 30-3 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-435; Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13-1, 16, 17, 18, 18-2, 19, 20, 21, 23, 27, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-436; Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-437(2); Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 2, 6, 7, 8, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2577 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-438; Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3 straipsnių pakeitimo ir II skyriaus papildymo devintuoju skirsniu įstatymo projektas Nr. XVP-439; Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-440. Tai Vyriausybės parengtas mokesčių įstatymų pakeitimų paketas. Priėmus siūlomus pakeitimus, turėtų būti užtikrintos tvarios bei ilgalaikės pajamos į valstybės biudžetą, jog būtų galima tinkamai finansuoti šalies gynybos reikmes. Skaičiuojama, kad priėmus visus mokesčių įstatymų projektus 2026 m. gynybai finansuoti būtų surinkti papildomi 346 mln. eurų, o 2027 m. ir vėlesniais metais – daugiau nei 509 mln. eurų. Pažymėtina ir tai, kad ši mokesčių reforma turės įtakos beveik visiems šalies gyventojams.

Dalis mokesčių reformos įstatymų Seime buvo priimti 2025 m. birželio 17 d. – beveik visos ne gyvybės draudimo sutartys apmokestintos 10 proc. tarifu, pelno mokestis padidintas iki 17 proc., lengvatinis PVM – iki 12 proc., o PVM lengvata šildymui išvis panaikinta. Taip pat priimtas naujas mokestis, t. y. cukraus mokestis nealkoholiniams saldintiems gėrimams, kas reiškia, jog 1 l gėrimo, turinčio daugiau kaip 2,5 g, bet mažiau kaip 8 g cukrų, taip pat vien tik saldiklių turinčio gėrimo brangtų po 0,09 euro, o 1 l gėrimo, turinčio 8 g arba daugiau cukrų, brangtų po 0,25 euro, 1 l koncentrato brangtų 1,27 euro, 100 g koncentrato – 0,52 euro.

Pažymėtina, kad Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pokyčiais pirmiausiai siekiama suvienodinti gyventojų pajamų apmokestinimą nepriklausomai nuo pajamų rūšies, taip pat didinti pajamų apmokestinimo progresyvumą, kas prisidėtų prie valstybės pajamų tvarumo bei socialiai teisingos mokesčių sistemos. Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo projekto tikslas – plėsti nekilnojamojo turto mokesčio bazę, peržiūrint šio mokesčio tarifus ir jų ribas, tokie pakeitimai prisidėtų prie mokesčių struktūros gerinimo labiau išnaudojant šaltinių, laikomų mažiau žalingais ekonomikos augimui, apmokestinimo potencialą. Seime paskutinę birželio mėn. savaitę dar turėtų būti priimti Nekilnojamojo turto ir Gyventojų pajamų mokesčių įstatymų pakeitimai.

Valstybinio kelių fondo įstatymo projektas Nr. XVP-508 ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XVP-509–515. Projektų tikslas – įsteigti nacionalinio lygmens Valstybinį kelių fondą (toliau – Fondas), kuris užtikrintų ilgalaikį, stabilų ir adekvatų valstybinės reikšmės kelių finansavimą bei laipsnišką jų būklės gerinimą. Tik konsolidavus įvairius kelių finansavimo šaltinius į specialų fondą ir užtikrinus jo lėšų tikslinį naudojimą galima sustabdyti infrastruktūros nykimą ir pradėti realius jos atnaujinimo darbus. Pagrindinis Fondo tikslas – kad 80 proc. valstybinės reikšmės kelių su asfalto danga (atskirai pagal magistralinius, krašto ir rajoninius kelių) atitiktų siektinas kelio dangos būklės indeksų reikšmes. Fondas veiktų kaip specializuotas ilgalaikis finansavimo mechanizmas, papildantis

Kelių priežiūros ir plėtros programą (KPPP). Fondas būtų orientuotas į strateginius valstybinės reikšmės kelių atkūrimo projektus: rekonstrukciją, kapitalinį remontą, naujų aplinkkelių tiesimą, infrastruktūros pritaikymą gynybos ir civilinės saugos poreikiams. Tuo tarpu KPPP išliktų pagrindiniu instrumentu, finansuojančiu kasdienę kelių priežiūrą ir plėtrą iš valstybinės reikšmės keliams skirtos KPPP lėšų dalies. Siekiant įgyvendinti Fondo tikslus, planuojama, kad jo metinės pajamos galėtų siekti iki 400 mln. eurų. Prognozuojama, kad 2026–2028 metų laikotarpiu metinis valstybės biudžeto lėšų poreikis Fondo veiklai užtikrinti sudarys apie 400 mln. eurų kasmet. Įstatymo projektus Seimas turėtų priimti paskutinę birželio mėn. savaitę.

Mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 2 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 55-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-326. Projektu siūloma numatyti, kad tais atvejais, kai visuotinės ar dalinės mobilizacijos Lietuvos Respublikoje metu mokėjimo paslaugų teikėjas, su kuriuo Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo nustatyta tvarka sudaryta mobilizacinio užsakymo sutartis, leidžia mokėjimo paslaugų vartotojui vykdyti mokėjimus mokėjimo kortele nesant ryšio iš sąskaitos (*off-line* režimu), kurioje esančioms piniginėms lėšoms yra nustatytas areštas, taip pat viršijant esamą sąskaitos likutį arba kredito limitą sąskaitoje. Pažymėtina, kad minėtas įstatymas parengtas, atsižvelgiant į Lietuvos banko vykdomą mobilizacinę užduotį pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 5 d. nutarimą Nr. 23, kuris įgyvendina Mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymą. Įstatymo projekto priėmimas Seime turėtų vykti paskutinę birželio mėn. savaitę.

Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo projektas Nr. XVP-234, prie kurio prijungtas kitas šio įstatymo projektas Nr. XVP-503 bei lydimieji Vertybinių popierių įstatymo projektai Nr. XIVP-504–505. Jais:

a) įgyvendinant atitinkamas bendrovių tvarumo atskaitomybę reglamentuojančios direktyvos (ES) 2022/2464 nuostatas tikslinančią Stop the clock direktyvą (ES) 2025/794 ir siekiant mažinti administracinę naštą visos ES lygiu, tam tikroms įmonėms ir jų grupėms nustatytos prievolės vadovybės ataskaitose teikti ir skelbti informaciją tvarumo klausimais bei užtikrinti jos nepriklausomą patikrinimą įsigaliojimo terminas nukeliamas 2 metams;

b) siekiant užtikrinti pelno mokesčio informacijos atskleidimą reglamentuojančios direktyvos (ES) 2021/2101 48d straipsnio nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę, tikslinami atitinkami Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo straipsniai, kad trečiosios valstybės pagrindinės patronuojančiosios įmonės pelno mokesčio informacijos ataskaita būtų prieinama visuomenei ją pateikiant Juridinių asmenų registro duomenų tvarkytojui ir skelbiant Lietuvoje įregistruotos patronuojamosios įmonės arba filialo interneto svetainėje bent 5 metus iš eilės;

c) siekiant mažinti šalies verslui tenkančią administracinę naštą atskaitomybės srityje, suteikiama galimybė vidutinėms įmonių grupėms nerengti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir vadovybės ataskaitų, išskyrus atvejus, kai kuri nors įmonių grupės įmonė yra viešojo intereso įmonė.

Šių įstatymų projektų priėmimas planuojamas 2025 m. birželio 25 d. arba 26 d.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti įstatymai

Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo Nr. IX-326 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-507. Įstatymo projektu siekiama nustatyti progresinius azartinių lošimų mokesčius su skirtingais tarifais, priklausomai nuo mokesčio bazės dydžio (22 proc., 27 proc., 32 proc., 37 proc.). Tai sudarytų galimybę į valstybės biudžetą surinktas papildomas lėšas skirti Lietuvos nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui. Šiuo metu galiojantiame įstatyme (5 str.) nustatyta, kad organizuojant loterijas, loterijų ir lošimų mokesčio bazei taikomas 18 procentų mokesčio tarifas, o organizuojant lošimus lošimo automatais, stalo lošimus, bingą, totalizatorių, lažybas ir nuotolinius lošimus, loterijų ir lošimų mokesčio bazei taikomas 22 procentų mokesčio tarifas. Progresinis apmokestinimas leistų įgyvendinti teisingesnį apmokestinimo principą, kuomet didesnes pajamas gaunančios įmonės prisideda prie valstybės biudžeto didesne dalimi. Tai atitinka visuotinai pripažintą principą, kad pajėgesni subjektai turėtų prisiimti didesnę atsakomybę už valstybės gerovę. Nors tikslus papildomų pajamų dydis priklausys nuo konkretaus bendrovių pelno, tačiau akivaizdu, kad

didesni tarifai didesnėms pajamoms generuotų reikšmingą papildomą valstybės biudžeto finansavimą. Projektą numatoma svarstyti Seimo III (rudens) sesijoje.

Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo Nr. XII-791 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-312 (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai, kuriais siekiama pertvarkyti VĮ Turto banką į akcinę bendrovę Turto banką, taip pat tobulinti valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo esamą teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į praktinio įgyvendinimo problemas ir siekiant teisinio reguliavimo suderinamumo, atsižvelgus į reikšmingus pokyčius kituose įstatymuose, kurie nustato valstybės arba savivaldybių turto valdymą arba juridinių asmenų veiklą ir jų teises, sietinas su valstybės ar savivaldybių turto valdymu. Šių įstatymų projektų priėmimas planuojamas Seimo III (rudens) sesijoje.

EKONOMIKA

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 3, 22 ir 22¹ straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-198. Pakeitimais siekiama užtikrinti, kad jūrinio vėjo energetikos plėtra būtų ekonomiškai naudinga vartotojams ir prisidėtų prie mažesnių elektros energijos kainų. Seimui pritarus Įstatymo pakeitimams, buvo pakeista konkurso būdu nustatytos sandorio kainos indeksavimo tvarka – kaina bus indeksuojama 8 metus nuo konkurso laimėtojo patvirtinimo dienos. Taip pat siūloma įpareigoti konkurso laimėtoją elektrinių plėtros metu naudotis Lietuvos uostų infrastruktūra, jei tai yra ekonomiškai pagrįsta ir uostai gali suteikti reikiamas paslaugas. Įstatyme įtvirtinta, kad bet koks vartotojų finansinis prisidėjimas prie jūrinio vėjo elektrinių parko būtų galimas tik nuo tada, kai parkas pradės gaminti elektros energiją, ir tik tuo atveju, jei vartotojų indėlis neviršytų gaunamos naudos. Taip siekiama apsaugoti vartotojus nuo nepagrįstų išlaidų ir užtikrinti, kad jūrinio vėjo energetika būtų vystoma skaidriai ir tvariai. Pakeitimais taip pat suvienodinamos sąlygos dėl elektros energijos persiuntimo – atsisakoma jūrinio vėjo elektrinių pagamintos elektros pirmumo teisės prieš sausumos vėjo ir saulės elektrines. Tokiu būdu siekiama užtikrinti subalansuotą atsinaujinančių energijos šaltinių plėtrą. Priimta nuostata, kad jūrinio vėjo elektrinių parko konkursas bus laikomas įvykusi, jei jame dalyvaus bent du dalyviai.

Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 42, 43, 44, 60, 67 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-167. Sudaroma galimybė smulkiems ir pažeidžiamiesiems buitiniams vartotojams naudotis visuomeniniu elektros tiekimu. Taip apsaugoma jautriausia elektros energijos vartotojų grupė nuo papildomos administracinės naštos ir sudaroma galimybė pažeidžiamiesiems ir smulkiems elektros energijos buitiniams vartotojams pratęsti galimybę naudotis visuomeniniu elektros tiekimu iki 2030 metų, t. y. užtikrinamas elektros tiekimas žemiausia kaina. Visuomeniniu elektros tiekimu galės naudotis pažeidžiamieji buitiniai vartotojai – socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai ir asmenys su negalia, taip pat smulkieji vartotojai – gyventojai, sunaudojantys elektros energijos iki 1000 kWh per metus arba apie 80 kWh per mėnesį. Pažeidžiamieji ir smulkieji vartotojai, kurie šiuo metu yra pasirinkę nepriklausomą tiekėją, nuo š. m. birželio 1 d. galės pasirinkti visuomeninį tiekimą, jeigu to norės. Priimtose Elektros energetikos įstatymo pataisos susijusios su maždaug 800 tūkst. elektros buitinių vartotojų, t. y. apie 45 proc. visų šalies vartotojų, turėsiančių teisę naudotis visuomeniniu tiekimu.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 pakeitimo įstatymas (nauja redakcija) Nr. XV-235 ir lydimieji įstatymai. Įstatymų paketu į nacionalinę teisę perkeliama ES Efektyvumo direktyva ir numatomi pagrindiniai energijos vartojimo efektyvumo veiksmai dekarbonizuojant ekonomiką ir vykdant energetinių procesų pertvarką. Įgyvendinamos priemonės ne tik mažins neigiamą poveikį aplinkai, bet ir didins energetinį saugumą, užtikrins patikimą energijos tiekimą tiek verslui, tiek gyventojams ir mažins sąskaitas už energiją. Valstybės ir savivaldybių lygmens viešieji subjektai kasmet privalės didinti energijos vartojimo efektyvumą ir sutaupyti 1,9 proc. savo suvartojamos galutinės energijos. Svarbu, kad planuojant energijos vartojimo efektyvumo priemones būtų akcentuojamas energijos nepritekliaus mažinimas ir pagalba vartotojams. Įgyvendinant esamas arba naujas energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones pirmenybė bus teikiama pažeidžiamiausiems vartotojams. Taip pat numatoma mažėjanti našta

biudžetui apmokant viešojo sektoriaus energijos sąskaitas ir mokant šildymo kompensacijas gyventojams.

Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo NR. VIII-935 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-245. Remiantis priimto Įstatymo nuostatomis, labai mažos ir mažos įmonės, vykdančios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklą, galės pretenduoti į startuoliams skirtą valstybės paramą. Įstatymu papildyta startuolio sąvoka į ją įtraukiant ir labai mažas ir mažas įmones, vykdančias mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, registruotas Juridinių asmenų registro informacinėje sistemoje ne ilgiau kaip 10 metų. Šiuo metu galiojančiame Įstatyme nustatyta startuolio sąvoka sudaro kliūtį mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą vykdančioms startuoliams pretenduoti į valstybės paramą, kadangi vykdant mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą yra būdingi ilgesni produkto vystymo ciklai (t. y. galintys užtrukti ilgiau nei 5 metus iki parengtumo rinkai).

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 131, 14, 141, 151, 16, 19, 20, 201, 202, 22, 221, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 391, 393, 394, 395, 396, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 straipsnių, septintojo skirsnio pavadinimo, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 11, 397, 481, 482, 581 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-4238 ir lydimųjų įstatymų (Elektros energetikos, Energetikos, Alternatyviųjų degalų, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo) projektai. Šiuo Įstatymų paketu siekiama modernizuoti ir integruoti Lietuvos energetikos sektoriaus teisinį reguliavimą, užtikrinant sklandų perėjimą prie klimatui neutralios ekonomikos, didinant atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, stiprinant elektros tinklų patikimumą ir skaidrumą, bei įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus. Įstatymų pakeitimais taip pat siekiama užtikrinti, kad alternatyviųjų degalų infrastruktūra būtų plėtojama sparčiau ir efektyviau, o investicijos į švarią energetiką būtų skatinamos per aiškesnį reguliavimą ir mažesnę administracinę naštą. Be to, numatyta stiprinti viešąjį interesą atitinkančių projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūras, kad jos būtų greitesnės, bet kartu išlaikytų aukštą aplinkos apsaugos standartą. Šis teisėkūros paketas yra reikšmingas žingsnis įgyvendinant Lietuvos energetikos transformacijos tikslus ir prisideda prie nacionalinių klimato kaitos švelninimo įsipareigojimų vykdymo. Priėmimas numatytas 2025 m. birželio 25 d.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2, 12, 13, 13¹ straipsnių ir ketvirtąjo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 132 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-491(2) ir lydimųjų įstatymų (Teritorijų planavimo, Žemės, Statybos, Pelnų mokesčio, Žemės reformos) projektai.. Šiuo Įstatymų paketu siekiama sukurti palankesnę teisinę aplinką stambioms investicijoms Lietuvoje, supaprastinant teritorijų planavimo, žemės naudojimo, statybos leidimų išdavimo ir mokesčių taikymo procedūras. Įstatymų pakeitimais įtvirtinamas vadinamasis „žaliasis koridorius“ – speciali tvarka, taikoma valstybei svarbiems ekonominiams projektams, kurie atitinka nustatytus kriterijus ir prisideda prie šalies ekonomikos augimo. Investicijų įstatymo pakeitimais numatoma aiškesnė projektų atrankos tvarka, įtvirtinamos investuotojų teisės ir pareigos, taip pat nustatoma, kad tokie projektai galės būti įgyvendinami paspartinta tvarka. Teritorijų planavimo ir žemės įstatymų pakeitimais siekiama užtikrinti greitesnį žemės sklypų formavimą, paskirties keitimą ir planavimo dokumentų derinimą. Statybos įstatymo pakeitimais supaprastinamas statybos leidimų išdavimas, o pelno mokesčio įstatymo pakeitimu numatoma galimybė taikyti pelno mokesčio lengvatas investuotojams, įgyvendinantiems stambius projektus. Šie pakeitimai taip pat prisideda prie skaidresnio ir efektyvesnio viešojo administravimo, mažina biurokratinę kliūtį ir stiprina Lietuvos, kaip patrauklios investicijoms šalies, pozicijas ir yra svarbi dalis nacionalinės ekonominės politikos, orientuotos į aukštos pridėtinės vertės investicijų pritraukimą ir regioninę plėtrą. Svarstymas buvo numatytas 2025 m. birželio 19 d.

EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO POLITIKOS KLAUSIMAI

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 2, 13, 15, 28, 31, 32, 40, 57, 58, 64, 71, 71-1, 72, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 88-1, 89-1, 92, 95, 97, 98, 106, 117, 118 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 71-2, 74-1 ir 88-3 straipsniais įstatymas Nr. XVP-120(2). Skirtas tinkamai perkelti Direktyvą (ES) 2020/285 dėl specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos ir dėl administracinio bendradarbiavimo bei keitimosi informacija tinkamo specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos taikymo stebėsenos tikslais ir Direktyvą (ES) 2022/542 dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifų. Buvo pradėta pažeidimo procedūra: gauti 2 oficialūs pranešimai.

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 15, 19, 19-1, 19-2, 55 ir 56 straipsnių pakeitimo ir papildymo 15-1 straipsnių įstatymas Nr. XIVP-4298(2) ES ir lydimasis įstatymo projektas. Perkėlė Direktyvą 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo Reglamentas (ES) 2024/1252 dėl saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistemos. Buvo pradėta pažeidimo procedūra: gautas oficialus pranešimas.

Finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 2, 25, 254, 262 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XVP-139 ES. Perkėlė Direktyvą (ES) 2024/1174 dėl tam tikrų minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų išpareigojimų reikalavimo aspektų. Buvo pradėta pažeidimo procedūra: gautas oficialus pranešimas.

Transporto veiklos pagrindų įstatymo Nr. I-1863 12 straipsnio ir 3 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-479. Perkeliama Direktyva (ES) 2015/719, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 96/53/EB, nustatanti tam tikrų Bendrijoje nacionaliniam ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausius leistinus matmenis ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausią leistiną masę. Pradėta pažeidimo procedūra: papildoma pagrįsta nuomonė.

Visi aukščiau paminėti priimti įstatymai yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra, arba su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei, arba su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu.

Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 3, 17, 37, 41, 42, 43, 47, 49, 55, 61, 62, 65, 87, 92, 95 straipsnių, X skyriaus pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 67-1 straipsniu įstatymas Nr. XV-248 ir lydimieji įstatymai. Numatyta, kad delegavimas diplomatomis į tarptautines institucijas būtų traktuojamas kaip įprastas diplomatų rotacijos laikotarpis, po kurio diplomatai sugrįžta tęsti tarnybos Lietuvoje. Pakeitimais siekiama ir didesnio lankstumo diplomatų rotacijos klausimu – pataisos plečia galimybes vidurinio lygmens diplomatomis grįžti iš rotacijos į lygiavertes pareigas, įvedant vyresniojo patarėjo pareigybę Užsienio reikalų ministerijoje, taip užtikrinant nuoseklią karjerą. Diplomatinės veiklos vertinimas susiejamas su rotacijos ciklais, o ne su kalendoriniais metais, ir sukuriamos vienodos sąlygos neeiliniam vertinimui. Nustatoma, kad naujo diplomatinio atstovo skyrimo procedūra turi prasidėti paprastai likus šešiams mėnesiams iki pareigas einančio diplomatinio atstovo kadencijos pabaigos arba naujas diplomatinis atstovas turi būti paskirtas paprastai per šešis mėnesius nuo buvusio diplomatinio atstovo pareigų pabaigos, užtikrinant sklandų atstovavimą užsienyje. Dar vienas svarbus pakeitimas – diplomato statuso atkūrimas be įprasto 5 metų termino tais atvejais, kai buvę diplomatai pastaruosius metus ėjo su užsienio ar Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu susijusias pareigas arba dirbo politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojais. Taip pat nustatomos vienodos sąlygos privalomojo sveikatos draudimo įmokų apmokėjimui diplomatų, karių ir žvalgybos pareigūnų sutuoktiniams, gyvenantiems arba tarnaujantiems užsienyje.

Įstatymas „Dėl Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo denonsavimo“ Nr. XV-180. Šiuo įstatymu Seimas denonsavo 1997 m. Osle sudarytą Konvenciją, draudžiančią priešpėstinių minų naudojimą, gamybą, kaupimą ir perdavimą. Lietuvos pasitraukimu iš Konvencijos siekiama sustiprinti šalies gynybinius pajėgumus ir atgrasymą nuo galimos Rusijos agresijos. Atsižvelgiant į smarkiai pablogėjusią regiono saugumo situaciją, taip pat į tai, kad pagrindinės geopolitinės grėsmės – Rusija, Kinija – nėra Konvencijos šalys, o kitos Lietuvos kaimynės jau pradėjo pasitraukimo procedūras, nuspręsta, jog buvimas Konvencijos nare neužtikrina realios apsaugos. Priešpėstinės minos laikomos efektyvia

priemone riboti prieš judėjimą, stiprinti kariuomenės kontrmobilumą, didinti karių saugumą ir mažinti resursų poreikį, o jų naudojimo galimybė turi ir reikšmingą psichologinį poveikį prieš pajėgoms. Įstatymas numato, kad apie sprendimą pasitraukti bus informuoti Konvencijos depozitaras JT Generalinis Sekretorius ir visos kitos šalys, o pasitraukimas įsigalios po šešių mėnesių.

Įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kosovo Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos ratifikavimo Nr. XV-182. 2024 m. rugsėjo 25 d. Niujorke tarp abiejų šalių Vyriausybių pasirašytas susitarimas yra svarbus žingsnis stiprinant Lietuvos ir Kosovo tarptautinį bendradarbiavimą migracijos valdymo srityje. Susitarimas leis efektyviau kovoti su nelegalia migracija, užtikrins grąžinimo procedūrų skaidrumą ir atitiktį tarptautiniams žmogaus teisių standartams. Be to, tai aiškus signalas, kad Lietuva siekia stiprinti regioninį saugumą ir palaikyti teisėtos migracijos principus, sudarydama tvirtą teisinį pagrindą tarpvalstybiniam bendradarbiavimui. Susitarimu nustatomi pagrindiniai bendradarbiavimo su Kosovu principai readmisijos srityje, reglamentuojami teikiamų readmisijos paraiškų nagrinėjimo pagrindiniai reikalavimai ir įtvirtinami pagrindiniai asmens duomenų ir įslaptintos informacijos apsaugos principai.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 47, 84, 85, 94, 95, 99, 102, 105 ir 107 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 1022 ir 1023 straipsniais įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas Nr. XIVP-4019(2) ES. Skirtas perkelti Direktyvą 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų. Pradėta pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas. Priėmimas numatytas š. m. birželio 26 d.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13-1, 14, 14-1, 15-1, 16, 19, 20, 20-1, 20-2, 22, 22-1, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 39-1, 39-3, 39-5, 39-6, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 straipsnių, septintojo skirsnio pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 1-1, 39-7, 48-1, 48-2, 58-1 straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-4238 ES ir lydimieji įstatymų projektai. Perkeliama: Direktyva (ES) 2023/2413 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją; Rekomendacija (ES) 2024/1343 dėl greitesnio leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros projektams išdavimo procedūrų paspartinimo; Direktyva (ES) 2024/1711 dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo. Pradėta pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas. Priėmimas numatytas š. m. birželio 26 d.

Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 2, 6, 9 straipsnių ir 2, 5 priedų pakeitimo ir įstatymo papildymo 61 straipsniu įstatymo Nr. XIII-3420 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-511. Tikslas – perkelti Direktyvą (ES) 2022/362 dėl transporto priemonių apmokestinimo už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra. Pradėta pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas. Priėmimas numatytas š. m. birželio 25 d.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4013 ir lydimieji įstatymų projektai. Skirti tobulinti atliekų prevencijos ir tvarkymo sistemą ir stiprinti apmokestinamųjų gaminių, ypač padangų, taip pat alyvos, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, pakuočių atliekų, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių gamintojų ir importuotojų atsakomybę bei efektyvinti komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo sistemos veikimą. Pradėta pažeidimo procedūra: oficialus pranešimas. Priėmimas numatytas š. m. liepos 1 d..

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo Nr. XIV-1888 2 ir 4 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 3-1, 3-2 ir 3-3 straipsniais įstatymo projektas Nr. XVP-546(2). Įstatymo pakeitimais sukuriamas teisinis pagrindas Lietuvai taikyti nacionalines ribojamąsias priemones – individualias ir sektorines sankcijas – Rusijai ir Baltarusijai, jei Europos Sąjunga jas sušvelnintų, iš dalies ar visiškai panaikintų. ES ekonominės sankcijos Rusijai šiuo metu galioja iki 2025 m. liepos 31 d., o ES individualiosios sankcijos Rusijai – iki 2025 m. rugsėjo 15 d. ES Taryba nusprendė iki 2026 m. vasario 28 d. pratęsti ribojamųjų priemonių, susijusių su vidaus represijomis Baltarusijoje ir režimo parama Rusijos karui prieš Ukrainą, galiojimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tiek ekonominės, tiek individualiosios ES sankcijos Rusijai galioja šešis mėnesius, taigi jos yra peržiūrimos ir pratęsimos kas pusę metų. Šioms sankcijoms pratęsti

būtinai vieningas visų Europos Sąjungos valstybių narių sutarimas. Dėl kai kurių ES valstybių narių vykdomos politikos, nukreiptos į ES sankcijų kvestionavimą ir sprendimų blokavimą, vis sunkiau susitarti dėl vieningo ES valstybių narių pritarimo dėl sankcijų pratęsimo. Todėl šių įstatyme siūlomų įtvirtinti priemonių tikslas – nacionalinėmis priemonėmis užkirsti kelią prieigai prie prekių, technologijų ir ekonominių išteklių, reikalingų Rusijos karo pramonei, ir užtikrinti nuoseklų spaudimą agresiją vykdančioms šalims, taip stiprinant nacionalinį saugumą ir užsienio politikos tęstinumą. Tai būtina norint užtikrinti tęstinumą ir nepertraukiamą spaudimą Rusijos karinei industrijai bei išlaikyti saugumą regione, ribojant šių šalių galimybes gauti kritines technologijas ir išteklius. Panašų reguliavimą jau yra įtvirtinusios Latvija ir Estija, o Lenkija tam ruošiasi. Priėmimas numatytas š. m. birželio 25 d.

NACIONALINIS SAUGUMAS, KRAŠTO APSAUGA

Įstatymas „Dėl Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo denonsavimo“ Nr. XV-180. Priėmus šį įstatymą, Lietuva oficialiai bus laikoma pasitraukusia iš konvencijos praėjus 6 mėnesiams nuo denonsavimo dokumentų deponavimo Jungtinėms Tautoms. Pasitraukimas iš Otavos konvencijos ir priešpėstinių minų turėjimas sustiprins prieš atgrasymą, minų naudojimas padidins kontrmobilitumo efektą ir kariuomenės gebėjimą riboti prieš judėjimą mūšio lauke. Priešpėstinės minos yra efektyvi ir pigi gynybos priemonė prieš gyvąją jėgą, sudaro sąlygas trikdyti prieš pėstininkų judėjimą pėsčiomis. Karo atveju priešpėstinių minų naudojimas padidintų Lietuvos karių išgyvenamumą, motyvaciją ir pasitikėjimą bei psichologinį spaudimą (sustiprės baimės faktorius) prieš karius. Kitos Baltijos jūros regiono valstybės – Estija, Latvija, Suomija ir Lenkija taip pat traukiasi iš Otavos konvencijos.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10, 101, 20, 38, 47, 54, 60 straipsnių ir 1, 2 priedų pakeitimo ir Įstatymo papildymo 461 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-481(2). Juo gerinamos karių tarnybos sąlygos ir skatinama motyvacija. Pagrindiniai įstatymo projekto tikslai apima profesinės karo tarnybos sąlygų ir apmokėjimo gerinimą: didinami tarnybinio atlyginimo koeficientai; numatomi nauji tarnybinio atlyginimo priedai; keičiamos Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos studijų finansavimo sąlygos, sudarant geresnes galimybes būsimų karininkų rengimui; įtvirtinama galimybė karius testuoti tarnybą po to, kai pasiekiamas išleidimo į atsargą amžius; ilginamas amžius iki kurio kariai gali būti perkelti į dimisiją, sudarant galimybes ilgiau išlaikyti patyrusius specialistus sistemoje. Šiuo įstatymu siekiama kompleksiskai spręsti krašto apsaugos sistemos žmogiškųjų išteklių klausimus, užtikrinant konkurencingas tarnybos sąlygas esamiems ir būsimiems karius. Siūlomi pokyčiai orientuoti į ilgalaikę personalo išlaikymo motyvaciją, profesinės tarnybos prestižo didinimą ir geresnę tarnybos organizavimą. Pakeitimai svarbūs stiprinant Lietuvos kariuomenės personalinius pajėgumus, didinant tarnybos patrauklumą ir formuojant šiuolaikišką, motyvuotą gynybos sistemą, pritaikytą tiek dabartiniams, tiek būsimiems iššūkiams.

Principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2709 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-477(2) (nauja redakcija). Įstatymas sudarys sąlygas planingai komplektuoti Lietuvos kariuomenę ir gerinti jos pasirengimą šalies gynybai. Jame patikslinama nuolatinė principinė kariuomenės struktūra, pėstininkų divizijos sudėtis, įtraukiami į principinę kariuomenės struktūrą kiti junginio ir dalinio sąvokas atitinkantys kariniai vienetai, taip pat suteikiami junginiams, daliniams nauji pavadinimai. Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos kariuomenės vienetų sukomplektavimą kariniu personalu ir sustiprinti profesinės karo tarnybos vadovaujančios grandies kompetencijas, įstatyme numatytas profesinės karo tarnybos karių ribinių skaičių ir vyr. karininkų bei generolų/admirolų ribinių skaičių didinimas.

Lietuvos kariuomenės Rūdninkų karinio poligono įstatymo Nr. XIV-1015 1, 3, 7, 10 straipsnių, trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-355(2). Įstatymas sudarys sąlygas paspartinti infrastruktūros, reikalingos Vokietijos kariuomenės brigados priėmimui Lietuvoje, sukūrimą. Jame nustatomos išimties teisiniam reglamentavimui sprendžiant klausimus dėl geležinkelio atšakos iki poligono, kitų inžinerinių statinių ir įrenginių (dujų, elektros tinklų ir kt.) sukūrimo. Įstatymas leis greičiau atlikti teritorijų planavimo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams, valstybinės žemės, suteiktos patikėjimo teise valdyti Krašto apaugos ministerijai, perdavimo kitiems subjektams procedūras bei vykdyti statybų darbus ne poligono teritorijoje.

Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo Nr. XIV-1888 3, 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-170. Įstatymu ribojamosios priemonės Rusijos federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams pratęstos dar vieniems metams, t. y. iki 2026 m. gegužės 2 d. bei ribojamųjų priemonių sąrašas papildytas nauja priemone – galimybe panaikinti Rusijos Federacijos piliečiams išduotą leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, jeigu nustatoma, kad jis per pastaruosius 3 kalendorinius mėnesius daugiau kaip kartą vyko į Rusijos Federaciją ar Baltarusijos Respubliką. Rusijos, padedant Baltarusijai, veiksmai ir toliau daro reikšmingą neigiamą poveikį ne tik Europos Sąjungos ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) šalių narių, bet ir visos Europos saugumui, todėl poreikis Lietuvai papildomai, greta Europos Sąjungos nustatytų tarptautinių sankcijų, nacionaliniu lygmeniu, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautiniams įsipareigojimams ir ES teisei, taikyti ribojamąsias priemones valstybėms agresorėms kaip užsienio politikos priemonę vis dar nėra išnykęs.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 3, 7, 13, 23, 24, 37, 41 ir 42 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-184. Suteikta teisė sporto atstovams, medžiotojams, profesinės karo tarnybos kariams, kariams savanoriams ir kitos savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams individualiems praktiniams įgūdžiams tobulinti įsigyti ir turėti duslintuvus. Iki šiol įstatymas suteikė teisę juos įsigyti tik šaulio tarnybai. Įstatymu duslintuvai išbraukti iš A kategorijos ginklams ir jų priedėliams priskiriamų objektų sąrašo ir laikomi paprastu ginklo priedėliu. Minėti pakeitimai prisidės prie nacionalinių uždavinių įgyvendinimo įtraukiant piliečius ir jų organizacijas į rengimą ginkluotam pasipriešinimui, palengvins konvencinių ir hibridinių grėsmių valdymą, ir esant krizinei situacijai, paefektyvins ginklų naudojimą.

Mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo Nr. I-1623 8, 10 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-272, kuriame įtvirtinta nuostata, kad į civilinio mobilizacinio personalo rezervą įrašyto asmens atsisakymas susipažinti su šiomis funkcijomis neatleidžia jo nuo pareigos mobilizacijos metu ir (ar) teikiant priimančiosios šalies paramą atlikti šias funkcijas.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Poligrafo naudojimo įstatymo Nr. VIII-1906 2, 4, 5, 7, 8, 9 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-345(2). Teikiamu įstatymo projektu siekiama stiprinti nacionalinio saugumo užtikrinimą, kad galima būtų visapusiškiau įvertinti visas svarbiausias aplinkybes kai atliekamas asmens vertinimas dėl galimybės patikėti jam įslaptintą informaciją, sprendžiant klausimus dėl leidimo gyventi Lietuvoje suteikimo užsieniečiams. Įstatymo pakeitimai padėtų plačiau įvertinti turimą informaciją apie rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui, valstybės interesams. Kai jau turima pirminė informacija indikuoja, kad asmuo galėjo nuslėpti arba pateikti melagingus biografijos faktus, tyrimas poligrafu galėtų būti atliekamas dėl visų Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme nustatytų leidimo neišdavimo pagrindų (ar asmuo bendradarbiauja su užsienio valstybių žvalgybos tarnybomis, palaiko ryšius su nusikalstamo pasaulio atstovais, teroristinėmis organizacijomis, dalyvauja neregistruotų judėjimų veikloje, turi kitų ryšių galinčių kelti grėsmę įslaptintos informacijos saugumui).

SOCIALINĖ APSAUGA

Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 1, 12, 16, 20, 22, 24, 28, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 39¹, 40, 44, 46, 47, 48, 48¹ straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39², 39³ ir 48² straipsniais įstatymo Nr. XIV-1106 25 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-219. Juo nuspręsta pratęsti atvykimo išmokų iš užsienio pritrauktiems darbuotojams ir juos pritraukusiems darbdaviams mokėjimą neribotai. Šios išmokos buvo nustatytos 2022 m., kaip laikina priemonė iki 2025 m. gegužės 31 d., siekiant pritraukti į Lietuvą itin aukštos kvalifikacijos trūkstantų, aukštą pridėtinę vertę kuriančių, profesijų atstovų. Šių išmokų mokėjimas 2022–2024 m. pateisino iškeltus tikslus bei atsipirko 2–2,5 karto. VšĮ „Investuok Lietuvoje“ įžvalgomis, ši priemonė yra tapusi viena iš pagrindinių vertės pasiūlymo dalių pritraukiant užsienio investuotojus į Lietuvą. Ji taip pat yra vienintelė tiesioginė pagalba vietos ir užsienio investuotojams užsitikrinti reikiamus specialistus.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 30 ir 36⁴ straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-253. Pakeitimai susiję su teisėto darbu su vaikais (QR) kodo, patvirtinančio, kad asmuo nėra teistas už seksualinio pobūdžio nusikaltimus ar už kitus (tam tikrus) tyčinius nusikaltimus, reglamentavimu. Atsižvelgiant į praktikoje kylančius taikymo iššūkius, įstatymo pakeitimais siekiama atsakyti perteklinių darbo ar kitos veiklos su vaikais ribojimų, kurie nėra būtini siekiant užtikrinti tinkamą vaikų teisių apsaugą bei nustatyti proporcingą šių apribojimų reglamentavimą. Įstatymo pataisomis siaurinamas nusikalstamų veikų sąrašas ir įtvirtinta nuostata, jog darbo ar veiklos su vaikais ribojimai taikomi asmenims, padariusiems nusikalstamas veikas, kurios, atsižvelgiant į jų pobūdį ir pavojingumą, kelia didžiausią grėsmę nepilnamečių saugumui ir (ar) gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį jų fizinei, psichologinei ar emocinei gerovei. Dažniausiai tai nusikalstamos veikos, tiesiogiai nukreiptos prieš vaikus. Be to, įstatyme įtvirtinta blanketinė nuostata, jog papildomus darbo ar bet kokios kitos veiklos, susijusios su vaikais, ribojimus asmenims gali taikyti teismas, skirdamas Baudžiamojo kodekso 68¹ straipsnyje nustatytą baudžiamojo poveikio priemonę – teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimą. Darbdaviams numatyta prievolė jau pas save dirbančių, teikiančių paslaugas, savanoriaujančių ar kitokią veiklą atliekančių asmenų QR kodų galiojimą patikrinti pirmą kartą – ne vėliau nei iki 2025 m. rugsėjo 1 d.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 32 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 40-1 straipsniu įstatymo projektas Nr. XVP-417, kuris atveria kelią reikšmingam valstybės paslaugų modernizavimui – dalies administracinių sprendimų priėmimas galės būti visiškai automatizuojamas. Tai leis Fondo valdybos teritoriniams skyriams greičiau ir efektyviau paskirti išmokas, išduoti pažymą bei teikti kitas administracines paslaugas. Inovatyvus techninis sprendimas – dokumentų tvirtinimas elektroniniu spaudu – jau įsigytas ir žymi svarbų žingsnį skaitmeninės transformacijos link. Automatizavus paslaugų teikimą, gyventojai galės gauti pažymą ir kitus sprendimus daug greičiau, be papildomo žmogiškojo įsikišimo, užtikrinant proceso tikslumą, teisinį skaidrumą ir kuriamų (išduodamų) dokumentų patikimumą (jų apsaugą nuo klastojimo, galėjimą būti įrodymu teisme). Priėmimas numatytas š. m. birželio 26 d.

Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 30, 33, 351, 352, 357, 358, 359, 3510, 36, 37 ir 40 straipsnių ir V skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-374 bei lydimieji įstatymų projektai Nr. XVP-375–379. Pakeitimais siekiama įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą KT21-N3/2024, numatant galimybę dalyviui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime, kai kaupimas tampa apsunkintas ar betikslis. Taip pat siekiama užtikrinti tik savanorišką išitraukimą į pensijų kaupimą, didesnę sistemos lankstumą ir patrauklumą, užtikrinti didesnę Pensijų kaupimo įstatymo nuostatų teisinį aiškumą ir spręsti praktinio jų taikymo problemas. Įstatymo projektu teikiami siūlymai įgyvendins pirmąjį antrosios pensijų kaupimo pakopos pertvarkos etapą, antruoju antrosios pensijų kaupimo pakopos pertvarkos etapu bus teikiami siūlymai dėl darbdavių įtraukimo į pensijų kaupimą bei finansinių paskatų dalyvauti pensijų kaupime subalansavimo. Priėmimas numatytas š. m. birželio 25 d.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 11 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-518 ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 9, 10 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-519, kuriais siekiama užtikrinti, kad valstybės laiduojamos (nemokamos), t. y. iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų finansuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, būtų teikiamos nemokamai ir už šias paslaugas iš pacientų nebūtų reikalaujama papildomo mokesčio. Įstatymų projektai Seimui pateikti tik 2025 m. birželio 10 d., o 2025 m. birželio 11 d. Sveikatos reikalų komitetas, atsižvelgdamas į grupės Seimo narių kreipimąsi ir vadovaudamasis Seimo Statuto 145 straipsnio 2 ir 4 dalimis, kreipėsi į Lietuvos socialinių mokslų centro Teisės institutą, Mykolo Romerio universitetą, Vilniaus universitetą ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetą ir paprašė per 30 darbo dienų pateikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo išvadas dėl minėtais įstatymų projektais siūlomo teisinio reguliavimo.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 pakeitimo įstatymo projektas (kartu su lydimaisiais įstatymų projektais). Siekiama nustatyti, kad numatytos apimties sveikatos priežiūrą užtikrina, t. y., turi pirmumo teisę sudaryti sutartis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo PSDF biudžeto lėšomis, valstybės ir savivaldybių viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, o tiek, kiek jos to padaryti negali – privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 26 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (kartu su lydimaisiais įstatymų projektais), kuriuo siekiama mažinti administracinę naštą gydytojams, kartu didinant ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą. Projektai nebuvo registruoti Seime.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-462, Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1722 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-463 ir Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-2044 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-464. Šie projektai nebuvo priimti, nes dėl jų buvo paprašyta Vyriausybės išvados. Planuojama, jog šie projektai bus priimti rudens sesijoje.

SVEIKATOS APSAUGA

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 15 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-273. Tikslas – nustatyti, kad pasibaigus LNSS valstybės ar savivaldybių biudžetinių ir viešųjų įstaigų vadovo pirmajai penkerių metų kadencijai, antrajai penkerių metų kadencijai jis gali būti skiriamas be konkurso, jeigu kiekvienais pirmosios kadencijos metais atitiko įstatyme nustatytus tam tikros kategorijos įstaigoms keliamus reikalavimus ir jis sutinka eiti pareigas. Šiuo pakeitimu siekta suvienodinti sveikatos priežiūros įstaigų vadovų galimybes su taikomomis kitose srityse (švietimo, kultūros). Įstaigos vadovas, žinodamas, kad jo veiklai atitinkamus kriterijus jis be konkurso galėtų būti paskirtas vadovauti antrajai kadencijai, galėtų planuoti ilgalaikius pokyčius ir reformas bei užtikrinti sėkmingai veikiančių įstaigų strategijų ir projektų tęstinumą. Tai ypač svarbu sveikatos priežiūros srityje, kur pokyčiai įgyvendinami per ilgesnį laikotarpį (infrastruktūra, žmogiškieji ištekliai ir kt.).

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 1, 3, 14, 15, 16, 161, 17, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo projektas XIVP-3985(2) (kartu Administracinių nusižengimų kodekso 77, 170 ir 492 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3987(2)). Dabartinis įstatymu leidžiamas tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių (elektroninių cigarečių) (toliau visi kartu vadinami Tabako gaminiais) įsigijimo ir vartojimo amžius Lietuvoje yra 18 metų. Įstatymų projektais buvo siūloma keisti teisinį reglamentavimą ir vėlinti Tabako gaminių įsigijimo ir vartojimo amžių iki 21 metų. Toks reguliavimas turėtų reikšmingą teigiamą poveikį visuomenės sveikatai, padėtų sumažinti rūkymo sukeltų ligų, įskaitant plaučių vėžį, rūkymo sukeltų mirčių ir ankstyvų mirčių skaičių bei reikšmingas sveikatos sistemos išlaidas rūkymo sukeltų ligų

gydymui taip pat padėtų sumažinti pradedančių rūkyti jaunų suaugusiųjų skaičių ir pagerintų jų sveikatą ir kt. Įstatymo projekto nuostatomis buvo siūloma Administracinių nusižengimų kodekse pakeisti administracinių nusižengimų sudėties dispozicijas, numatant administracinę atsakomybę už tabako gaminių ar susijusių gaminių nupirkimą, perdavimą ar kitokį realizavimą, pardavimą prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse bei nustatytą tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimus asmenims iki 21 metų. Projektas 2025 m. birželio 10 d. Seimo plenarinio posėdžio metu buvo atmestas.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-533. Siūloma įtvirtinti draudimą pateikti rinkai vienkartinės elektronines cigaretes, kurios yra ypač patrauklios jauniems žmonėms, bei kartu pateikti vienkartinės elektroninės cigaretės sąvoką. 2023 metais atliktas Europos Sąjungos tyrimas parodė, kad dauguma elektroninių cigarečių vartotojų pasirenka įkraunamus prietaisus, o vienkartinės versijos buvo populiariausios tarp 15–24 metų amžiaus jaunuolių. Nagrinėjant elektroninių cigarečių prieinamumą, nustatyta, kad elektroninių cigarečių panorėję lengvai arba labai lengvai galėtų gauti net 55,6 proc. moksleivių. Tikimasi, kad projektas bus pateikiamas ir svarstomas Seimo III (rudens) sesijoje.

ŠVIETIMAS, KULTŪRA, SPORTAS

Dainų švenčių tradicijos įstatymo Nr. X-1334 4 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-123(2). Priimtu įstatymu Pasaulio lietuvių diena įtraukta į Lietuvos dainų šventės renginių sąrašą, be to, numatyta, kad šioje dienoje dalyvauja pasaulio lietuvių bendruomenių įvairaus amžiaus grupių meno kolektyvai, pristatantys lietuvių tautinę tapatybę stiprinančias veiklas ir dainų švenčių tradiciją puoselėjančią repertuarą. Taip pat į Dainų švenčių tradicijos įstatymo 4 straipsnį įtraukti ir kiti Lietuvos dainų šventės renginiai (kanklių koncertas, teatro diena).

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-319. Siekiama aiškiau reglamentuoti senaties taikymo tvarką Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimams, remiantis suformuota teismų praktika. Šis pakeitimas prisidės prie didesnio teisinio apibrėžtumo ir padėtų sumažinti nepagrįstų skundų bei ginčų skaičių teismuose.

Seimo nutarimas „Dėl Dainiaus Radzevičiaus skyrimo žurnalistų etikos inspektoriumi“ Nr. XV-265. Žurnalistų etikos inspektorius yra valstybės pareigūnas, kuris prižiūri, kaip įgyvendinamos Visuomenės informavimo įstatymo nuostatos. Inspektorius nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo, dėl teisės į privataus gyvenimo apsaugą pažeidimo visuomenės informavimo priemonėse, pagal savo kompetenciją prižiūri, kaip įgyvendinamos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos, vertina, kaip informuojant visuomenę laikomasi Visuomenės informavimo ir kituose įstatymuose nustatytų visuomenės informavimo principų, ir kt.

Seimo nutarimas „Dėl Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos patvirtinimo“ Nr. XV-144. Sudaryta nauja Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisija, kuri su nauja energija tęs pirmtakų darbą, padedant Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei formuoti lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo valstybinę politiką ir teikiant pasiūlymus jos įgyvendinimo klausimais.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 23-1, 59 ir 60 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-194 ir Švietimo įstatymo Nr. I-1489 43 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-225 buvo parengti siekiant įtvirtinti nuostatas, kuriomis būtų reglamentuojamas informacinių ir komunikacinių technologijų, asmeninių išmaniųjų įrenginių naudojimas mokyklose ugdymo proceso metu. Projektai nebuvo priimti, nes vis dar laukiama Vyriausybės išvadų šiems projektams. Planuojama projektus svarstyti rudens sesijoje.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 171 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-3900. Projektu siekiama įstatyme apibrėžti Kultūros pasą,

nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, kitus aktualius šios priemonės įgyvendinimo aspektus, t. y. numatyti jo vietą Lietuvos Respublikos švietimo sistemos sandaroje. Neapsisprendus dėl šio projekto, lieka neaiškios Kultūros paso plėtros perspektyvos (įskaitant taikymą priešmokyklinio amžiaus vaikams). Negauta Vyriausybės išvada.

Sporto įstatymo Nr. I-1151 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-262. Projektu siūloma nustatyti, kad valstybės biudžeto lėšos įstatyme numatytoms sporto programoms ir projektams įgyvendinti negali būti skiriamos, jeigu finansavimo siekiančiam juridiniams asmeniui įsiteisėjusiu teismo sprendimu yra skirta bauda už teismo sprendimo nevykdymą. Kitaip tariant, projektu siekiama, kad būtų išvengiama situacijų, kuomet valstybė remia sporto organizacijas, kurios nepaiso įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų ir nevykdo valstybės teismų sprendimų, o už teismų sprendimų nevykdymą joms yra skiriamos baudos. Tikėtina, kad šis įstatymo projektas bus priimtas Seimo III (rudens) sesijos metu. Projektas nebuvo priimtas, kadangi laukiama Vyriausybės išvados.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektas Nr. XIVP-4207(2) ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama stiprinti nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką – aiškiai atskirti tvarkybos, statybos ir prevencinės priežiūros darbus, panaikinti dviejų leidimų sistemą, optimizuoti už paveldo apsaugą atsakingų institucijų funkcijas, sukurti vieno langelio principu veikiančią administracinių paslaugų derinant projektus ir išduodant leidimus teikimo sistemą (nauja redakcija). Projektams Seimas 2025 m. birželio 19 d. plenariniame posėdyje po svarstymo pritarė, projektų priėmimas numatomas Seimo rudens (III) sesijoje.

TEISĖ IR TEISĖTVARKA

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 V skyriaus pakeitimo įstatymas Nr. XV-138. Šio įstatymo pataisomis sudaromos sąlygos Fondo programos vykdytoją perkelti į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kurios funkcijos artimesnės, negu politiką toje srityje įgyvendinančios Teisingumo ministerijos. Įstatymas įsigalios 2026 m. sausio 1 d., todėl bus pakankama laiko Vyriausybei parengti poįstatyminius teisės aktus ir pasirengti keturių darbuotojų perkėlimui į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą.

Seimo statuto Nr. I-399 200 straipsnio pakeitimo statutas Nr. XV-255 ir Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 4 straipsnio pakeitimo įstatymai Nr. XV-256. Pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją Konstitucinio Teismo teisėjų kandidatūras teikiantys pareigūnai – Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas – kandidatūras Seimui turės pateikti ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki teisėjo kadencijos pabaigos. Ilgesnis terminas užtikrins, kad, Seimui nepaskyrus jam pateiktų kandidatų, iki teisėjų kadencijos pabaigos liktų pakankamai laiko naujoms kandidatūroms pateikti ir Seimo sprendimams dėl jų priimti. Siūlomi pakeitimai taip pat užtikrina sklandesnę pačių teisėjų pasirengimą Konstitucinio Teismo teisėjo pareigoms ir sudaro galimybes naujai paskirtiems Konstitucinio Teismo teisėjams tinkamai užbaigti iki tol eitas pareigas.

Seimo statutas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 67, 138, 139 straipsnių pakeitimo ir Statuto papildymo 1551 straipsniu“ Nr. XV-157. Atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadų, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai, svarbą bei Teisės ir teisėtvarkos komiteto pareigą apsvastyti projektus dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai, Seimo statutu aiškiai įtvirtinamos projekto svarstymo Seime procedūros tais atvejais, kai priėmimo stadijai Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pateikia išvadą, kad projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas Nr. VIII-2043 171 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-139. Priimtomis pataisomis visi elektrinių mikrojudumo priemonių vairuotojai įpareigoti visais atvejais užsidėti ir užsisegti dviratininko, riedlentininko ar motociklininko šalmą. Jeigu elektrinė mikrojudumo priemonė yra nuomojama, šalmą privalės suteikti elektrinės mikrojudumo priemonės nuomotojas. Ši nauja tvarka įsigalios 2026 m. sausio 1 d.

Asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 14 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-279. Įstatymu nustatyta, kad asociacijos ir (ar) jos narių, veikiančių asociacijos interesais, dalyvavimo

konsultuojantis su visuomene Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 7 straipsnio nustatyta tvarka faktas negali būti laikomas pakankamu asociacijos ir (ar) jos narių persekiojimo ir (ar) traukimo atsakomybėn už konkurencijos teisės normų pažeidimus pagrindu. Priimtu įstatymu taip pat užtikrinama, kad viešojo administravimo įgaliojimus vykdyti administracinį reglamentavimą turintys viešojo administravimo subjektai, konsultuodamiesi su visuomene Teisėkūros pagrindų įstatymo 7 straipsnio nustatyta tvarka, iš asociacijų ir (ar) jų narių, veikiančių asociacijos interesais, negali reikalauti informacijos ar duomenų, kurių centralizuotas surinkimas ir atskleidimas galėtų būti vertinamas kaip nesuderinamas su konkurencijos teisės normomis.

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 1, 2, 40 straipsnių, aštuntojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-268 ir Civilinio kodekso 2283, 6.2287, 6.22810 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-269. Įstatymai priimti į nacionalinę teisę perkeltiant 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/2673, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kiek tai susiję su nuotoliniu būdu sudaromomis finansinių paslaugų sutartimis, ir panaikinama Direktyva 2002/65 EB. Įstatymais siekiama užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį nuotolinių finansinių paslaugų sutarčių srityje, kartu užtikrinti, kad vartotojų apsaugos lygis būtų suderintas visose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Nors Europos Sąjungos lygmeniu yra priimta teisės aktų, kurie reglamentuoja atskiras finansines paslaugas, tačiau atsiranda vis naujų finansinių produktų, kurie dėl skaitmenizacijos ir sparčios informacinių technologijų raidos plėtojami, visų pirma, internetinėje aplinkoje. Todėl svarbu užtikrinti tinkamą vartotojų apsaugą dėl tų finansinių paslaugų, kurios neregamentuojamos konkreitiems sektoriams skirtais Europos Sąjungos teisės aktais arba kurios nepatenka į konkrečias finansines paslaugas reglamentuojančių teisės aktų sritį.

Baudžiamojo kodekso 123-1 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-204, susijęs su Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo Nr. IX-2160 2 ir 13 straipsnių bei priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 131 straipsniu įstatymu Nr. XV-203, siekiant į Lietuvos nacionalinę teisę tinkamai perkelti 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1226 dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimą, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2018/1673, nuostatas. Taip pat kartu priimti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-205, Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo bei Įstatymo papildymo priedu įstatymas Nr. XV-206 ir Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 3 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XV-207. Šiuo įstatymų paketu siekiama į Lietuvos nacionalinę teisę tinkamai perkelti 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1226 dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimą, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2018/1673, nuostatas, o tiksliau, siekiama tinkamai suderinti Lietuvos teisės aktų nuostatas su Direktyvos 3 straipsnio reikalavimais. Atsižvelgiant į Direktyvos 3 straipsnio nuostatas, nustatytas didelės žalos požymis, taip atribojama ir BK nuo ANK. Įgyvendinant Direktyvos 3 straipsnio 1 dalies c punktą, kriminalizuojamas sąlygų fiziniams asmenims, kuriems taikomos tarptautinės sankcijos, atvykimas į valstybės narės teritoriją arba vykimas tranzitu per valstybės narės teritoriją. Susijusiame Pranešėjų pakeitimo įstatyme numatyta specialioji pranešėjams taikytina apsauga (asmenims, pranešusiems apie tarptautinių sankcijų pažeidimų atvejus), o Kriminalinės žvalgybos įstatymo 8 straipsnis patikslintas, įtraukiant į KŽĮ priemonių taikymo sritį ir BK 1231 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką.

Civilinio turto konfiskavimo įstatymo Nr. XIII-2825 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 71 straipsniu įstatymas Nr. XV-176. Stiprinant civilinio turto konfiskavimo instituto taikymo efektyvumą, išplėsti įstatymo taikymo pagrindai, pailgintas maksimalus terminas, per kurį turės būti įvertintas galimai neteisėtu būdu įgytas turtas, patikslintos prokuroro, turto tyrimą atliekančių institucijų bei asmenų, dėl kurių turto pradėtas tyrimas, teisės. Reglamentuotas teismo leidimo atlikti atskirus turto tyrimo veiksmus išdavimas, numatyta tinkama asmenų teisių ir teisėtų interesų apsauga apžiūrint jų turtą, į kurį galimai bus nukreiptas civilinio turto konfiskavimas, pailgintas bendras turto tyrimo terminas – dėl turto tyrimo sudėtingumo, didelės

apimties ar kitų svarbių aplinkybių turto tyrimo atlikimo terminas aukštesniojo prokuroro rezoliucija gali būti pratęstas, patobulintos netikslios įstatymo formuluotės.

Administracinių nusižengimų kodekso 72 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XV-254. Įstatymu siekiama užtikrinti, kad socialines, kultūros, švietimo, sporto ir sveikatos priežiūros paslaugas tik vaikams teikiančios įstaigos, įmonės ir organizacijos, kitos įstaigos, įmonės ir organizacijos, jei jose dirba, užsiima savanoriška veikla, stažuojasi ar atlieka praktiką asmenys, kurių darbas, savanoriška veikla, praktika ar stažuotė tiesioginiais ir reguliariais kontaktais susiję su vaikais, taip pat juridiniai asmenys, pasitelkiantys asmenis teikti paslaugas, jei šios paslaugos ar juridinių asmenų, kuriems teikiamos paslaugos, veikla tiesioginiais ir reguliariais kontaktais susijusios su vaikais, vykdytų priimančiųjų organizacijų pareigas, nurodytas Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme ir užtikrintų, kad tose įstaigose nedirbtų asmenys, kurie įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu pripažinti kaltais dėl nusikalstamų veikų, nurodytų Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje, arba, kurie yra padarę bent vieną Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytą nusikalstamą veiką, įvardytą kaip seksualiniai nusikaltimai, bet atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 156 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-360(2). Tobulinamas administracinių bylų proceso atnaujinimo institutas, sudarant galimybę atnaujinti administracinių bylų procesą ir tais atvejais, kai asmuo nebuvo tinkamai informuotas apie teisminį procesą. Priimtu įstatymu ne tik įgyvendinamas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2024 m. lapkričio 7 d. nutarimas „Dėl proceso atnaujinimo administracinėje byloje padarius esminę proceso teisės normų taikymo klaidą“, tačiau ir suderinami bendrosios kompetencijos ir administracinės teisenos bylose nustatyti teismo bylų nagrinėjimo atnaujinimo pagrindai, suteikiamos vienodos galimybės asmenims įgyvendinti savo konstitucines teises į teisingą procesą.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-306(2). Projektu siūloma nustatyti komisijai teisę reikalingą informaciją, paaiškinimus ir dokumentus išsireikalausti kreipiantis į teismą. Taip pat siūloma nustatyti, kad komisijos prašymo teisme išnagrinėjimui būtų taikoma pagreitinata procedūra.

Seimo II (pavasario) sesijoje nepriimti projektai

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 151 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-4750(2). Pakeitimais siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Siūloma nustatyti, kad laikoma, jog Seimo narys dalyvavo: 1) Seimo posėdyje, jeigu jis užsiregistravo tame Seimo posėdyje ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę iš anksto numatytų klausimų; 2) Seimo komiteto ar komisijos posėdyje, jeigu jis užsiregistravo to posėdžio protokolo priede pasirašytinai ir dalyvavo svarstant daugiau kaip pusę klausimų iš anksto paskelbtame komiteto ar komisijos posėdyje. Taip pat siūloma suteikti Etikos ir procedūrų komisijai teisę spręsti, ar pateisinamas pažiūromis ir politiniais tikslais grindžiamas Seimo narių nedalyvavimas Seimo, komitetų, komisijų, kurių narys jis yra, posėdžiuose, jei šis nedalyvavimas nėra nuolatinis. Siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 proc. už kiekvieną praleistą posėdį.

ŽMOGAUS TEISIŲ KLAUSIMAI

Seimo statutas „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 25 ir 80-4 straipsnių pakeitimo“ Nr. XV-156. Šiuo statuto pakeitimu Neįgaliųjų teisių komisijos pavadinimas pakeistas į Asmenų su negalia teisių komisiją, atsisakant diskriminuojančios sąvokos „neįgalusis“. Naujasis komisijos pavadinimas atitinka Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatas.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 2, 5, 6, 7, 8, 9 ir 151 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-291. Projektu siekiama paskatinti gaminius ir paslaugas teikiančias verslo įmones ir fizinius asmenis jas pritaikyti asmenims su negalia. Priėmus šį įstatymą, asmuo su negalia galės kreiptis į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą, jog būtų pradėtas tyrimas dėl diskriminacijos negalios pagrindu, jei asmuo negaus ir / ar negalės pasiekti gaminių ir paslaugų. Projektu perkeliama Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos nuostatos, susijusios su tinkamo sąlygų pritaikymo principu. Projektu taip pat atsižvelgiama į Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komiteto pateiktas rekomendacijas Lietuvai. Pažymėtina, kad projektas buvo patobulintas atsižvelgiant į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos bei Lietuvos negalios organizacijų forumo pateiktas pastabas. Teisinis reguliavimas papildomas prieinamumo užtikrinimo pareiga. Įstatymo projekto įsigaliojimas sustiprins teisinį pagrindą kovai su diskriminacija dėl negalios, padės pasiekti didesnį socialinį teisingumą visose visuomenės gyvenimo srityse, užtikrins asmenų su negalia teises, siekiant sudaryti teises prielaidas šiems asmenims labiau dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir naudotis turimomis teisėmis. Šio įstatymo projekto priėmimas planuojamas Seimo II (pavasario) sesijoje.

VALSTYBĖS VALDYMAS IR SAVIVALDA

Gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-187. Sudaromos palankesnės sąlygos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui operatyviai ir mažesniais kaštais vykdyti palaikų paieškos ir identifikavimo darbus. Iki tol galiojusios nuostatos leido Centrai gauti informaciją tik apie giminytės ryšius, tačiau nesuteikė prieigos prie giminaičių kontaktinių duomenų. Pagal pakeitimą, Centras galės gauti ir kontaktinius duomenis, o tai ženkliai pagreitintų tapatybės nustatymo procesą bei padėtų efektyviau informuoti artimuosius. Šis pokytis itin svarbus – jis leis veiksmingiau įveikti administracines kliūtis ir užtikrinti, kad istorinės atminties atkūrimas vyktų sklandžiai ir pagarbiai.

Seimo II (pavasario) sesijoje dar numatoma priimti

Nevyriausybinių organizacijų plėtos Nr. XII-717 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4176. Projekto esmė – sušvelninti nevyriausybinių organizacijų sąlygas gauti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas, t. y. neužkirsti kelio konkurse dalyvauti ir toms organizacijoms, kurios pavėluotai pateikė finansines ir veiklos ataskaitas. Laukiami rezultatai – sudarytos palankesnės sąlygos nevyriausybiniams organizacijoms dalyvauti projektinėje veikloje.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo Nr. X-1666 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-306. Projektu siūloma Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai (toliau – VTEK) numatyti teisę vykdant įgaliojimus gauti reikiamą informaciją, paaiškinimus ir dokumentus iš fizinių asmenų, o fiziniam ar juridiniam asmeniui nevykdant įstatyme numatytos pareigos pateikti VTEK tyrimams prašomą medžiagą, nustatyti VTEK teisę kreiptis į administracinę teisimą, kad šis nutartimi įpareigotų fizinius ir juridinius asmenis pateikti VTEK prašomą informaciją, paaiškinimus ir dokumentus. Laukiami rezultatai – pašalinta spraga, kai fiziniai asmenys VTEK prašomos informacijos neteikė, tikimasi, kad VTEK galės tinkamai vykdyti įstatyme numatytus įgaliojimus, t. y. atlikti viešųjų ir privačių interesų tyrimus ir kitus veiksmus. Projektą planuojama priimti Seimo pavasario (II) sesijoje.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3,12 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-329. Projektu Nr. XVP-329(2) tikslinama „savivaldybės tarybos opozicijos“ sąvoka, siekiant, kad savivaldybės tarybos opozicijos formavimasis vyktų kuo aiškiau ir skaidriau. Taip pat siūloma nustatyti, kad savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisija neturėtų diskrecijos savo nuožiūra spręsti dėl šios komisijos veiklos viešinimo ar neviešinimo. Laukiami rezultatai – savivaldybės tarybos Antikorupcijos komisijos, kaip ir kitų tarybos komisijų ar komitetų, darbas būtų viešas ir atviras bendruomenei. Projekto priėmimas planuojamas birželio 26 d.

Parengė
Informacijos ir komunikacijos departamento
Tyrimų skyriaus patarėja
Dalia Juknevičiūtė
Tel. (0 5) 209 6185, el. p. dalia.jukneviciute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2025